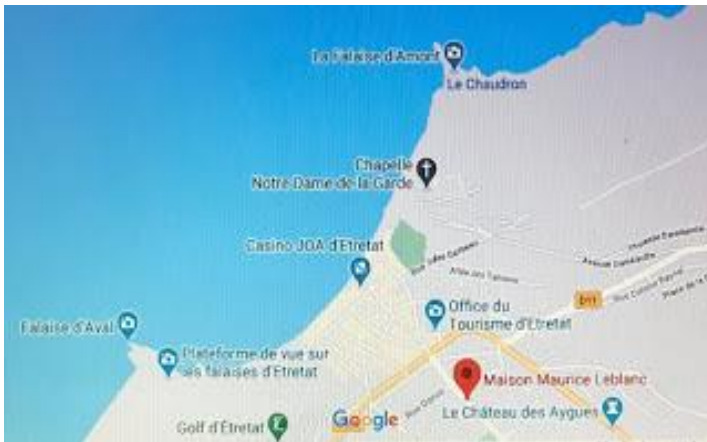

Etretat: Thị Trấn Đáng Nhớ của Pháp

Sóng Việt Đàm Giang

Etretat là một thị trấn có khoảng 1,500 cư dân nằm cách Rouen không xa, trên bờ biển phía đông bắc của Normandie, thuộc khu vực Seine-Maritime, cách hải cảng Le Havre 27 km ở phía nam.

Etretat (photo ThichViVu)

Etretat được coi như là một viên ngọc nhỏ với những mái nhà màu xanh, được che chở bởi những vách đá hùng vĩ. Những vách đá đó chính là điểm thu hút du khách đến vào mùa hè.

Etretat là một phần của bờ biển dài, toàn bộ phần bờ biển này có đặc điểm với những vách đá thiên nhiên có nguồn gốc từ đá phấn trắng. Etretat với những vách đá loại đá phấn hiện diện từ thời thượng cổ được gọi là Turoniano, có khả năng chống chịu tàn phá cao nên ít bị ảnh hưởng của soi mòn liên tục như bờ biển gần đó. Nói về sự tàn phá của thời gian, sự soi mòn mà nước và gió đã làm trong thời xa xưa vẫn còn để lại dấu tích một vòm tại vách đá Aval, vòm Amont, và vòm đá phấn Manneporte cao 90 mét.

Bãi biển Etretat gồm nhiều sỏi, và rất nhiều đá cuội. Giống như hầu hết các bãi biển ở Normandie, bãi này cũng bị ảnh hưởng nặng nề bởi thủy triều cao và thấp. Mỗi ngày có hai đỉnh triều lên và hai đỉnh triều xuống. Trong hai đỉnh của thủy triều xuống, nước ở xa bờ biển và nếu thích có thể đi bộ dưới các vách đá. Tuy nhiên vì thủy triều nước dâng lên rất nhanh nên tốt hơn là không nên đi quá xa khỏi thị trấn Etretat. Ở gần ngay tại điểm bắt đầu đi lên vách đá Aval, gần các bậc thang dẫn đến bãi biển có một bảng ghi chi tiết thời gian thủy triều lên và xuống của cả tháng. Trong mùa hè, một hệ thống phòng ngừa cũng được thiết lập, có người quan sát.

Điểm đặc biệt của ngôi làng nhỏ Etretat là này những vách đá với vòm Amont, nằm ở phía đông-bắc, cùng vách đá vòm Aval và vòm Manneporte nằm tại tây-nam của vùng dải bờ biển của thị trấn.

Nếu hình dung một cách dễ hiểu thì nếu đứng ở bãi biển Etretat nhìn ra biển thì bên phải là vách và vòm Amont. Bên trái là vách và vòm Aval và cây kim đá Aiguille, phía sau vách Aval là vòm Manneporte nhưng vòm Manneporte bị khuất sau mỏm vách vòm Aval nên không thấy được.

Vách đá Aval.

Bạn có thể đi bộ leo lên vách đá Aval, trên đỉnh có một con đường khá lớn không sát biển. Đường đi lên chỉ dốc trong phần đầu tiên, sau đó sẽ thoải mái hơn. Khi bạn nhìn xung quanh, bạn sẽ được thưởng thức khung cảnh ngoạn mục của toàn bộ ngôi làng với vách đá Amont ở phía hậu cảnh.

Tiếp tục đi trên vách đá Aval và băng qua vách đá tiếp là vòm Manneporte. Từ điểm trên vòm Manneporte này, nhìn về phía ra biển, thì ta thấy có một sự hình thành đặc biệt khác là vách đá mũi kim Aiguille, một tảng đá cao 70 mét có hình dạng của một tháp đá chuông/kim Aiguille (Needle), gần cạnh là vòm Aval, mà trên đỉnh vách núi Aval là một sân golf và xa nhiều hơn nữa là một vách đá khác mang tên Amont ở tận cuối bãi biển của Etretat.

Vòm Aval và Aiguille

Vách đá vòm Amont (*)

Vách đá Amont.

Khi ở trên vách đá Amont, bạn có thể chọn giữa đi bộ và lái xe. Ngoài ra, còn có con đường Avenue Damilaville lát đá dẫn đến Chapelle Notre-Dame de la Garde ở trên đỉnh. Nơi này có Nhà thờ Notre-Dame d'Étretat, thuộc Sở Hàng hải Seine của Pháp, có từ thế kỷ 12 và 13. Nhà thờ này đã được tu sửa vào thế kỷ 19 và được xếp hạng là một di tích lịch sử. Ngay cạnh là nghĩa trang chôn cất mồ của những người lính của Commonwealth đã tử trận nơi đây trong Thế Chiến I.

Vòm Manneporte.

Cấu trúc tạo hình của "những vách đá cao bị xoi mòn trở thành những vòm kỳ lạ này được gọi là Cổng" (Maupassant, Adieu, 1884) đã tạo cho nơi này một cảnh quan khác thường. Manneporte, vòm hờ lớn nhất trong số ba vòm hờ trong vách đá, là "một vòm hầm khổng lồ mà một chiếc tàu nhỏ có thể đi xuyên qua được" (Maupassant, Guillemot Rock, 1882).

Aiguille & Aval.
Photo Thich Vi Vu

Manneporte
(photo Internet)

Những văn nhân nghệ sĩ một thời gắn bó với Etretat

Guy de Maupassant (1850-1893) là một nhà văn chuyên viết chuyện ngắn nổi tiếng của Pháp. Hoạt động văn chương của ông bắt đầu khoảng giữa thời gian từ 1871-1880, bắt đầu bằng nhng bài thơ. Ông chịu ảnh hưởng sâu sắc của người thầy, người cha đỡ đầu Gustave Flaubert, và ông bắt đầu quay sang khuynh hướng hiện thực và tiếp nhận những nguyên lý nghệ thuật của Flaubert. Vì sinh trưởng tại vùng Normandie nên ông rất gắn bó với vùng đất quê hương ông. Từ năm 1880-1891, ông đã sáng tác khoảng 300 truyện ngắn, trong đó có rất nhiều truyện xuất sắc như: Người đã khuất, Món tư trang, Cái thùng con, Con quý, Đi ngựa, Người đàn bà làm nghề dệt ghê... Và 6 tiểu thuyết: Une Vie (Một cuộc đời, 1883), Bel Ami (Ông bạn đẹp, 1885), Mon Oriol (Oriol của tôi, 1887), Pierre et Jean (1888), Fort comme la Mort (Mạnh như cái chết, 1889), Notre Coeur (Lòng ta, 1889).

Claude Monet (1840-1926). Vào mùa đông năm 1868-1869, họa sĩ trường phái ấn tượng Claude Monet đã chú ý và đến thăm Etretat ở vùng Caux của Normandie. Sau đó, ông trở lại đó hàng năm trong khoảng thời gian từ 1883 đến 1886. Giống như một số họa sĩ khác, đặc biệt là Gustave Courbet, Monet bị quyến rũ bởi những nét đẹp như tranh vẽ của nơi này, và đã lấy cảm hứng từ nó cho cỡ năm mươi bức tranh của ông. Ngoài rất nhiều bức họa vẽ vách đá Aval, ông còn vẽ những cảnh đẹp thiên nhiên gần quanh đó. Vòm đá Manneporte chỉ xuất hiện trong năm bức tranh của Monet (1883-1885).

Cũng trong thời gian này, Monet thường xuyên gặp gỡ Maupassant đang sống ở Etretat. Nhà văn Maupassant đã chọn nơi này làm bối cảnh cho một số truyện ngắn của mình. Cảm xúc của Maupassant, được thể hiện trong suốt các mô tả của ông, gần gũi với cảm xúc của người họa sĩ. Có thể nói khung cảnh của những vách đá này biểu hiệu cho mối liên hệ chặt chẽ giữa nghệ thuật và văn học trong thế kỷ 19 và sự gắn bó của Monet đối với bờ biển Normandie. Nếu ta theo dõi tiến trình vẽ của Monet sẽ nhận thấy sau một loạt hình vẽ Etretat (1883-1886), là một loạt những tranh của ông tại một số địa điểm ở Pháp (và ngay cả ở Anh quốc) trong những thập niên tiếp theo như Haystacks (1884-1893), Grainstacks (1888-1891/30 paintings), Rouen Cathedral paintings (1892-1894/23 paintings), v.v...

Claude Monet vẽ The Manneporte (Etretat) vào năm 1883. Manneporte, một vòm tự nhiên khổng lồ nhô ra biển trên bãi biển Etretat, đã thu hút sự chú ý của Monet trong thời gian ông ở Bờ biển vào những tháng đầu năm 1883. Monet đã dành phần lớn thời gian của tháng 2 năm 1883 tại Étretat, một làng chài và khu nghỉ mát trên bờ biển Normandy. Ông đã vẽ hai mươi quang cảnh bãi biển và ba vách đá đặc biệt trong khu vực: Aval, Amont và Manneporte.

Aval và Aiguille (*)

Manneporte (*)

Ánh sáng mặt trời chiếu vào vách đá có hiệu ứng trung hòa vật chất cho phép nghệ sĩ diễn tả được màu sắc và độ sáng kỳ diệu của vách đá theo dòng thời gian của ngày. Hầu hết các du khách đến thăm đã bị thu hút bởi tảng đá như một kỳ quan thiên nhiên. Trái lại, Monet tập trung nhận thức vào sự thay đổi màu sắc của vách đá vào những thời điểm khác nhau trong ngày.

Trong những bức tranh vẽ vách Aval, chỉ có một tấm duy nhất vẽ có hình mặt lặn (Etretat:Sunset). Bức họa này gây nhiều thử thách về vị trí và ngày ông vẽ bức họa. Và một đội nghiên cứu thiên học và vật lý thuộc Đại học Bang Texas do Giáo sư Donald Olson hướng dẫn đã cho kết luận sau những tìm tòi lâu dài, đo tọa độ mặt trời lặn, vị trí và khoảng cách v.v... rằng bức họa Hoàng hôn tại Etretat được Monet quan sát mặt trời lặn ngày 5 tháng 2 năm 1883 vào lúc 4:64 chiều, giờ địa phương. Đúng ngày giờ đó hay không có lẽ không quan trọng với người đứng ngắm bức họa; cảm được bức họa mới là điều đáng kể.

(*)

Maurice Le Blanc.

Maurice Marie Émile Leblanc (1864-1941) là một tiểu thuyết gia và nhà văn viết truyện ngắn người Pháp, chủ yếu được biết đến với tư cách là người sáng tạo ra tên trộm và thám tử hư cấu Arsène Lupin , thường được mô tả như một đối tác của Pháp với tác phẩm Sherlock Holmes của Arthur Conan Doyle. Leblanc sinh trưởng tại Rouen, Normandie, ông cũng từng chịu ảnh hưởng của Gustave Flaubert và Maupassant, đã từng thử viết chuyện ngắn nhưng không mấy thành công, và nhiều thể loại như tiểu thuyết tâm lý, tiểu thuyết trinh thám, tiểu thuyết phiêu lưu và khoa học huyền tưởng. Leblanc lúc đầu chỉ được coi là một nhà văn viết truyện ngắn cho các tạp chí định kỳ khác nhau của Pháp cho đến khi truyện Arsène Lupin đầu tiên xuất hiện trong một loạt truyện ngắn được đăng nhiều kỳ trên tạp chí Je sais tout, bắt đầu từ số 6, ngày 15 tháng 7 năm 1905 được tán thưởng nhiệt liệt và bất ngờ Leblanc trở nên thành công và nổi tiếng. Tổng cộng, Leblanc đã viết 21 tiểu thuyết Lupin hoặc tuyển tập truyện ngắn. Giống như Conan Doyle, người thường tỏ ra mặc cảm hoặc bị cản trở bởi sự thành công của Sherlock Holmes và dường như coi thành công của mình trong lĩnh vực tiểu thuyết trinh thám là một thứ ngăn cản tham vọng văn học cao hơn của mình, Leblanc cũng tỏ ra bực bội với thành công của Lupin. Nhiều lần, Leblanc đã cố gắng tạo ra các nhân vật khác nhưng không thành công, cuối cùng Leblanc đã hoàn toàn hợp nhất viết chuyện về với Lupin. Ông tiếp tục viết truyện Lupin vào tận những năm 1930.

Nhà văn và nhà báo Maurice Leblanc, người con của xứ sở Etretat, nay vẫn còn ngôi nhà của ông tên là Le Clos Lupin, lấy tên từ nhân vật tiểu thuyết trinh thám Arsène Lupin le Gentleman Cambrioleur. Nay Etretat vẫn tổ chức chuyến đi 7 chặng từ Le Clos Lupin đi khắp Etretat để cùng khám phá với tác giả những bí mật của nhà trinh thám Arsène Lupin.

Đây là ngôi nhà nơi nhà văn Maurice Leblanc đã sống và viết tiểu thuyết về "Robin Hood người Pháp" Arsène Lupin. Bạn có thể nhìn thấy ngôi nhà và khu vườn được chăm sóc cẩn thận của nó trên đường đi từ nơi đậu xe lớn nhất đến trung tâm thị trấn, chỉ cần để ý các bảng chỉ dẫn. Ngôi nhà với hình dạng khác thường trông cũng khá bí ẩn.

Gustave Courbet (1819-1877).

Etretat đã thu hút các họa sĩ từ đầu thế kỷ 19, là nơi được vẽ nhiều do sự trong lành của không khí và chất lượng của ánh sáng. Vào mùa hè năm 1869, Gustave Courbet đến thị trấn Norman nhỏ bé này. Ông ở trong một ngôi nhà ven biển, nằm dựa vào vách đá bên trái vách Aval mà ông đã vẽ đi vẽ lại nhiều lần. Phiên bản thành công nhất của ông là bức họa Vách đá Etretat sau cơn bão.

Vách đá Etretat sau cơn bão. (*)

Trong khung cảnh thuần khiết này, Không một bóng người, Courbet cân bằng tuyệt vời giữa đất và đá, bầu trời và biển cả. Sự trong lành của không khí và ánh sáng lấp ló sau cơn mưa được thu hút một cách tuyệt vời. Nhà phê bình Castagnary, một người bạn của Courbet và là một người tin tưởng chắc chắn vào chủ nghĩa hiện thực, đã nói về không khí tự

do, vui vẻ luân chuyển trong bức tranh và bao trùm các chi tiết đã làm chúng tôi đột nhiên hiểu được sự ngưỡng mộ mà những người theo trường phái Ấn tượng tương lai đang thực hiện. Courbet đã gửi Bức tranh Vách đá Etretat sau cơn bão và Biển bão đến Salon năm 1870. Hai bức tranh sơn dầu, được vẽ cùng thời điểm, tạo nên một cuộc đối thoại như thể chúng đang mô tả các giai đoạn liên tiếp của cùng một hiện tượng. Những lời khen ngợi mà họ thu hút được tại Salon đã củng cố danh tiếng của Courbet và khiến ông trở thành một trong những nhân vật hàng đầu trong làng nghệ thuật cùng thời.

Tóm lại Etretat với những vách đá hùng vĩ đứng sừng sững phơ cùng trời đất, biển cả, giông bão, gió táp, ngàn đời vẫn còn hiện hữu là những di tích lịch sử của cả một quá khứ bí ẩn trong vũ trụ không gian. Và sự phối hợp văn học, nghệ thuật hội họa trong bối cảnh Etretat đã và sẽ còn được nhắc đến mãi trong lịch sử nhân gian.

Sóng Việt Đàm Giang

(*) Hình thu thập trên Internet.

https://en.wikipedia.org/wiki/Guy_de_Maupassant

https://www.musee-orsay.fr/en/collections/works-in-focus/painting/commentaire_id/etretat-the-cliff-10618.html?cHash=e6cb71a354

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_works_by_Claude_Monet

https://en.wikipedia.org/wiki/Maurice_Leblanc